

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 28 maja 2024 r.

Poz. 5103

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-III.4131.1.177.2024.6

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 15 maja 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609)

orzekam

nieważność uchwały nr 315/2024 Rady Miasta i Gminy Jaraczewo z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, który otrzymuje strażak ratownik Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Jaraczewo uczestniczący w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 24 kwietnia 2024 r. Rada Miasta i Gminy Jaraczewo podjęła uchwałę nr 315/2024 w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, który otrzymuje strażak ratownik Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Jaraczewo uczestniczący w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, dalej jako: "uchwała".

Uchwałę podjęto na podstawie: "art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 15 ust. 1 i 2 oraz art. 15a ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 233)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 26 kwietnia 2024 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Jak stanowi art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 233), dalej jako: "ustawa" - strażak ratownik OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, otrzymuje, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia, ekwiwalent pieniężny. W myśl art. 15 ust. 1a ustawy: "Ekwiwalent pieniężny otrzymują również: 1) kandydat na strażaka ratownika OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1, 2) strażak ratownik OSP, który brał udział w działaniach, o których mowa w art. 3 pkt 7 - stosownie do posiadanych przez gminę środków finansowych". Zgodnie z treścią art. 15 ust. 2 ustawy: "Wysokość ekwiwalentu pieniężnego ustala, nie rzadziej niż raz na 2 lata, właściwa rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej «Monitor Polski» na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 i 1429) przed dniem ustalenia ekwiwalentu pieniężnego. Ekwiwalent pieniężny nalicza się za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP - za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia. Ekwiwalent

pieniężny jest wypłacany z budżetu właściwej gminy". Nadmienić należy, że w świetle art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy: "Kandydatem na strażaka ratownika OSP jest: (...) strażak OSP, który ukończył 18 lat, a nie ukończył 65 lat, i który jest uczestnikiem szkolenia podstawowego przygotowującego do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych". Ponadto, zgodnie z treścią art. 15a ustawy, rada gminy może, w drodze uchwały, przyznać ekwiwalent pieniężny strażakom ratownikom OSP za wykonywanie zadań innych niż wymienione w art. 15, a w uchwale powinna wskazać te zadania oraz wysokość i sposób ustalenia ekwiwalentu pieniężnego.

Podkreślenia wymaga, że badana uchwała stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z treścią art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.), dalej jako: "Konstytucja RP", organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. Z kolei przepis art. 7 Konstytucji RP obliguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w zw. z art. 94 Konstytucji RP wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (por. wyrok NSA z 14 grudnia 2011 r., II OSK 2058/11; CBOSA). Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę.

W § 1 uchwały rada postanowiła: "Ustala się ekwiwalent pieniężny, który otrzymuje strażak ratownik ochotniczych straży pożarnych z terenu Gminy Jaraczewo, uczestniczący w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, a także wykonujący inne zadania, za każdą rozpoczętą godzinę od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej w wysokości: 1) za udział w działaniu ratowniczym lub akcji ratowniczej – 25,00 zł, 2) za udział w szkoleniu lub ćwiczeniu – 4,00 zł, 3) za wykonywanie zadania innego niż działanie ratownicze, akcja ratownicza, szkolenie i ćwiczenie, w kwocie - 15,00 zł". Natomiast w § 2 uchwały rada skonkretyzowała inne zadania niż działanie ratownicze, akcja ratownicza, szkolenie i ćwiczenie, za wykonywanie których ustaliła ekwiwalent pieniężny, tj.: uczestnictwo w działaniach wspierających Gminę Jaraczewo w realizacji pomocy na rzecz społeczności lokalnej; zabezpieczenie imprez masowych, zgromadzeń publicznych lub innych imprez artystyczno-sportowo-rozrywkowych niebędących imprezami masowymi.

W ocenie organu nadzoru, w zakresie delegacji ustawowej z art. 15 ust. 2 ustawy nie mieści się stanowienie o zasadach naliczania ekwiwalentu pieniężnego. Kwestię tę reguluje bowiem sama ustawa mocą art. 15 ust. 2, z którego wynika, że ekwiwalent jest naliczany "za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP - za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia".

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że postanowienie § 1 uchwały w zakresie zwrotu: "za każdą rozpoczętą godzinę od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej" wykracza poza granice delegacji ustawowej z art. 15 ust. 2 ustawy, jednocześnie w sposób nieuprawniony modyfikując przepis kompetencyjny, co stanowi istotne naruszenie prawa.

Odnosząc się do ekwiwalentu pieniężnego przyznanego strażakom ratownikom OSP za wykonywanie zadań innych niż wymienione w art. 15 ustawy należy wskazać, że przepis kompetencyjny z art. 15a ustawy wymaga wskazania w uchwale sposobu ustalenia tego ekwiwalentu. W związku z tym, uchwała powinna określać sposób naliczania ekwiwalentu pieniężnego wyłącznie za wykonywanie zadań innych niż wymienione w art. 15 ustawy. Wobec stwierdzenia nieważności zacytowanego wyżej fragmentu § 1 uchwały odnoszącego do sposobu i momentu jego naliczania, należy zauważyć, że regulacja uchwały odnosząca się do ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników za wykonywanie innych zadań niż wymienione w art. 15 ustawy nie zawiera sposobu jego ustalenia, który to jest obligatoryjnym elementem uchwał podejmowanych na podstawie art. 15a ustawy. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że miejscowy prawodawca nie wypełnił w całości delegacji ustawowej określonej w art. 15a ustawy.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miasta i Gminy Jaraczewo

Burmistrz Miasta i Gminy Jaraczewo